

SÄRSKILT UTLÅTANDE ÖVER MKB

Bilaga till fördjupad översiktsplan för Mantorp, Mjölby kommun

Upprättad av byggnadskontoret i september 2007.

Syfte

Detta utlåtande avser strategisk miljöbedömning som ingår i fördjupad översiktsplan för Mantorp stationssamhälle. Innehållet innehåller utdrag ur planhandlingen, synpunkter på MKB inkomna under utställning samt utlåtande över dessa och en sammanställning över miljökonsekvensbeskrivningen som helhet.

Dokumentet upprättas i enlighet med miljöbalken 6 kap. MKB är både ett systematiskt sätt att öka miljöhänsynen i planeringsprocessen och ett beslutsunderlag som ska ge särskild tyngd till miljöaspekterna vid sidan av tekniska och ekonomiska aspekter.

HANDLINGAR

Planförslaget består av ett samlingsdokument samt bilagor i form av Länsstyrelsens granskningsyttrande, sammanställning av yttranden tillsammans med kommentarer i ett utställningsutlåtande samt detta förslag till utlåtande över MKB.

Plandokumentet består av följande kapitel: 1) Inledning, 2) Utgångspunkter och mål, 3) Inriktningar, 4) Förutsättningar – ortsanalys, 5) Genomförande, 6) Konsekvensbeskrivning samt 7) Planeringsunderlag.

Själva *planförslaget* presenteras i kapitel 3 och omfattar övergripande strategier och mål, rekommenderad markanvändning, plankarta, och förslag till geografiska riktlinjer och konsekvenser för platsen.

Planförslagets *konsekvenser* redovisas dels i kapitel 6 som innehåller en strategisk miljöbedömning, planförslaget och konsekvenser i huvuddrag samt en riktninganalys, dels genom hänvisningar till kapitel 3, där platsanalyser anger inriktning och konsekvenser för bland annat miljöfaktorer samt alternativ markanvändning.

HUR UTSTÄLLNING BEDRIVITS

Utställning har skett under tiden 2007-06-08 – 2007-08-31. Samrådshandlingar har funnits tillgängliga på byggnadskontoret och på Mantorps bibliotek under samrådstitiden. Annonsering har skett i Östgöta Correspondenten 2007-06-08. Berörda markägare, övriga berörda samt remissinstanser har beretts tillfälle till samråd genom utskick av handlingar per post.

INNEHÅLL

Planförslaget i korthet (utdrag ur kap 6).

Planens primära syfte är bostads- och arbetsplatsförsörjning; att bereda väg för bostadsbyggande i lägen som har bra lokalt serviceutbud och når en stor arbetsmarknad med pendeltåg och väl utbyggda vägar.

Stadsbyggnadsidé är trädgårdsstaden som satellit till omkringliggande städer. Orten ska präglas av småskalighet, närhet och variation av

utbudet varor, tjänster och socialt liv.

Planen förordar fortsatt utveckling av verksamhetsområden i anslutning till motorväg; bättre interna kommunikationer och trafiksäker gång- och cykeltrafikmiljö. Grönområden kan minskas, men i så fall ersättas i perifera områden.

Sammanställning av geografiska riktlinjer; platsanalyser med konsekvenser och alternativ (utdrag ur kap 3).

BOSTÄDER

Idrottsvägen, Ubbarp *Konsekvenser:* + Bostäder i befintlig struktur med närhet till pendel och centrum. – Minskar rekreationsområde i södra Mantorp. *Alternativ:* Huvudman för idrottsplats saknas.

Östra Olofstorp *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig bebyggelse. + Närhet till motorväg och riksväg mot Linköping. Ca 1,5 km till Centrum (Häradstorget); likaså till Mobilia. – Värdefull åkermark tas i anspråk. – Buller.

Alternativ: Fortsatt åker och skog.

Hag Inriktning: *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig struktur med närhet till centrum och pendeltåg. – Långt till skolor. – Minskar rekreationsområde i södra Mantorp. – Kraftledning.

Alternativ: Fortsatt åker och skog.

Spångsholm Syd (del av Strömsnäs 13:4) *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig struktur. + Utnyttjande av utbyggd gata.

Alternativ: jordbruk.

Spångsholm Nord (Forsa 6:1) *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig struktur. + Utnyttjande av utbyggd gata. – Närhet till motorväg (buller). *Alternativ:* fortsatt jordbruk.

Mark *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig ortstruktur. + Närhet till grönområde och Veta skola. – Krav på bullerskydd.

Alternativ: jordbruk.

Veta *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig ortstruktur. + Stor del av marken är kommunägd. + Nära Veta skola. + Identitet med kyrkan. + Spångsholm och Mantorp sammanlänkas på sikt. – Närhet till motorväg (bullervärden klaras, men störning bör även värderas utifrån upplevelse). – Landskapsbilden kring Veta kyrka påverkas. – Kostnad för ny matargata. *Alternativ:* Att utgå från Veta kyrka och komplettera kyrkbyn. / Jordbruk.

Södra Fall / Södra Mantorp *Konsekvenser:* + Ny väg med järnvägspassage ger utvecklingsmöjlighet på lång sikt. + Närhet till pendel och centrum; ortens tyngdpunkt flyttas mot centrum. – Kraftledning i söder. – Järnvägsbuller. – Oklart läge för ostlänken; eventuellt nytt dubbelspår förstärker barriäreffekt. – Investering för järnvägspassage. *Alternativ:* Fortsatt stadsutbyggnad mot Veta–Spångsholm–Sya. Markhushållning för expansion på mycket lång sikt.

Fallvägen *Konsekvenser:* + Bostäder nära pendeltåg. – Utredningsbehov av miljö- och trafikfrågor. *Alternativ:* Fortsatt industrimark.

UTREDNINGSSOMRÅDEN

Spångsholms idrottsplats *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig struktur. + Förlängning av utbyggd gata med VA.

Alternativ: jordbruk.

Spångsholms bruk *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till vatten och befintlig ort. – Föreordnad mark? *Alternativ: industri.*

Gudhem *Konsekvenser:* + Bostäder i anslutning till befintlig struktur. + Förlängning av utbyggd gata med VA. – Buller från motorväg. *Alternativ: Industri eller återgång till jord- och skogsbruk.*

Tunvägen (Fall 1:16) *Konsekvenser:* + Bostäder nära pendeltåg. – Bostäder nära industri. *Alternativ: Fortsatt industrimark.*

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Klämmestorp *Konsekvenser:* + Närhet till motorvägspåfart och kluster av besöksnäringar. *Alternativ: Fortsatt jord- & skogsbruk.*

Viby *Konsekvenser:* – Landskapsbilden kring kyrkan påverkas; kyrkan bör även fortsättningsvis kunna ses från motorväg och riksväg 636. + Närhet till motorvägspåfart och kluster av besöksnäringar. *Alternativ: Fortsatt jord- & skogsbruk.*

Uljeberg *Konsekvenser:* – Landskapsbilden påverkas. + Närhet till motorvägspåfart och kluster av besöksnäringar. *Alternativ: Fortsatt jord- & skogsbruk. Parkering till Mantorp park?*

Trojenborg *Konsekvenser:* + Närhet till motorvägspåfart och kluster av besöksnäringar. + Landskap nära järnväg tål riktigt stora byggnader. – Närhet till kyrkomiljö. *Alternativ: Bostäder / Fortsatt jordbruk.*

Riktninganalys
(redovisas i kap 6
på sid 47-49).

10 frågor kring planens nytta, effekter och bieffekter. Bedömningskriterier för en värdebaserad kvalitetsdiskussion kring inriktningar, vägval och problem.

- 1 *Sociala konsekvenser:* Ger planen förutsättningar för socialt engagemang och minskad segregering? Stärker planens förslag till fysiska strukturer kontakterna med omvärlden?
- 2 *Tillväxt:* Ger planen förutsättningar som bidrar till ekonomisk tillväxt och ekonomisk välfärd i kommunen?
- 3 *Genomförbarhet:* Är de föreslagna strukturerna möjliga att genomföra i begränsade etapper så att de har möjlighet att realiseras?
- 4 *Osäkerheter om framtiden:* Kommer de strukturer vi bygger upp att fungera även med förändrade förutsättningar?
- 5 *Effektivitet:* Är strukturerna resurseffektiva och driftsekonomiska?
- 6 *Identitet:* Bygger förslaget upp och stärker en stark och positiv identitet för orten?
- 7 *Energiåtgång för transporter:* Bidrar planen till att energin för lokalt transportarbete begränsas?
- 8 *Risk och störningar:* Bidrar planen till att skapa förutsättningar för en stad med rimliga risker och störningar?
- 9 *Hälsa:* Bidrar planen till goda förutsättningar för ett hälsosamt liv?
- 10 *Hushållning, kretslopp och ekologi:* Hushållar planen med mark och andra ändliga resurser eller irreversibla ingrepp på ett klokt sätt? Bidrar planen till förutsättningar för lokala kretslopp?

SAMRÅDSMÖTEN

Planförslaget har beretts fortlöpande med kvartalsvisa träffar i Mantorps framtidsgrupp oftast med ca 20-40 deltagare, senast 2007-02-27 då utställningsförslaget redovisades.

SYNPUNKTER

... inkomna under utställning av planförslag som berör konsekvensbeskrivning (utdrag ur utställningsutlåtande).

Länsstyrelsen: Förslagets konsekvenser har enligt Länsstyrelsens bedömning belysts på ett tillräckligt sätt. Det är viktigt att kommunen i samband med antagandet noterar de uppföljningsåtgärder man har för avsikt att genomföra för att säkerställa att miljöaspekterna tillräckligt beaktas i den fortsatta hanteringen.

Kommentarer: Länsstyrelsen efterfrågar en tydligare redovisning av vilka åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet kan tänkas medföra framgår av inriktningar. Hälsa och säkerhet bevakas dels fortlöpande genom miljökontorets tillsyn, dels vid väsentlig förändrad markanvändning i samband utredningar vid detaljplaneläggning. Säkerställande och närmare beskrivning av uppföljningsåtgärder av miljöaspekter är svåra att redovisa i översiktsplanen som strategiskt dokument, även om några förtydliganden kan göras.

Den översiktliga bullerinventeringen ger en anvisning om störningens omfattning. Vid väsentligt ändrad markanvändning sker planläggning, där bullerutredningen efter behov preciseras och kompletteras med prognoser så att en godtagbar ljudmiljö kan säkerställas i enlighet med riksdagens riktlinjer.

Den översiktliga översvämningskarteringen ger en anvisning om riskområden som kan ställas under vatten vid 100-årsflöde respektive högsta flöde; kommunens rekommendation på sid 36 anger övergripande inriktning. Det finns i detta läge ingen anledning att precisera rekommendationen, men vid en övergripande översyn av kommunens översiktsplan kan det formuleras annorlunda.

Även andra riskaspekter beaktas vid planläggning genom avstämning i miljöbedömning och remiss till räddningstjänsten och länsstyrelsen. Mjölby kommun anser sig dock i detta läge inte kunna lämna några närmare riktlinjer eller ställningstaganden kring närhet till stråk för farligt gods, kylanläggningar, djurstallar eller andra riskobjekt. En uppdaterad analys och översyn av rekommendationer och praxis kan komma att aktualiseras vid uppdatering av den kommunövergripande översiktsplanen.

Miljökontoret, Mjölby kommun: I kapitel 6 Konsekvensbeskrivningar redogörs för hur planprocessen generellt förhåller sig till processen för miljökonsekvensbeskrivningar (MKB). Miljökontoret saknar en redogörelse för hur miljökonsekvenserna beaktats i samband med den aktuella översiktsplanen. Det vore önskvärt med en tydligare redogörelse för hur miljökonsekvenserna beaktas i samband med den aktuella översiktsplanen.

Kommentarer: Förtydligande görs i ingressen till de geografiska

riktlinjerna, där de behandlas översiktligt i detta strategiska dokument som med plus och minus lyfter fram innebörden av förslagna förändringar, miljöfaktorer och motstående intressen som framkommit under platsanalyser. Närmare beskrivningar och bedömningar sker vid planläggning, där konsekvenser utreds enligt metod beskriven i kapitel 6 med dokumenterad miljöbedömning och efter behov även miljökonsekvensbeskrivning. Förslagets konsekvenser har enligt Länsstyrelsens bedömning belysts på ett tillräckligt sätt. För att klargöra konsekvenserna bifogas utdrag i det särskilda utlåtande och sammanställning som görs över planens MKB enligt Miljöbalken kap. 6 i samband med planens antagande.

SAMMANFATTNING OCH UTLÅTANDEN

Justeringar och särskilda utlåtanden som berör miljökonsekvenser (utdrag ur utställningsutlåtande).

- Banverkets utredningsområden redovisas på plankartan.
- Naturmark av intresse namnsätts. Skillnaden mellan befintlig grönstruktur och planteringsförslag förtydligas.
- Förtydligande i ingressen till de geografiska riktlinjerna, att även konsekvenser och alternativ anges i områdesbeskrivningarna.
- utdrag ur naturvårdsprogrammet över värdefulla naturområden som redaktionellt tillägg.
- Norra Fall noteras som en aktuell fråga, utan ställningstagande.
- Uppdaterad skrivning om hållbar utveckling i (kap 2).
- Farligt gods trafikerar även järnväg (kap 4).
- Korrigerad rubriksättning om insattid (kap 4).
- Länsstyrelsens synpunkter om Gudhem och Spångsholms bruksmiljö tillförs dess planeringsunderlagen för fortsatt arbete.
- Behov finns att uppdatera detaljplanen för motorbanan.
- Trygghet bör särskilt uppmärksammas vid förändringar kring resecentrum.
- Kulturområden behöver förtydligas
- Behov finns av arkologisk utredning vid förändringar.
- Där det är möjligt bör det skapas grönkorridorer, naturstråk som förbindelser mellan olika närnaturområden i Mantorp. Exempel där grönkorridorer kan utvecklas är mellan Kuskvägen och Östra Olofstorpsområdet, ett annat är mellan Möllersbrunn och Klämmestorpsskogen. En uppdaterad analys och översyn av rekommendationer och praxis kan komma att aktualiseras vid uppdatering av den kommunövergripande översiktsplanen.

Utkast till sammanställning enligt Miljöbalken 6:16.

1. Strategisk miljökonsekvensbeskrivning påkallad i miljöbalken 6 kap. 11 § redovisas dels för respektive plats i kapitel 3 under rubriken *Geografiska riktlinjer*, genom tänkbara utredningsfrågor, konsekvenser och alternativ; dels övergripande genom *Riktninganalys* i kapitel 6.
2. Förslagets konsekvenser har enligt Länsstyrelsens bedömning belysts på ett tillräckligt sätt.
3. Motivet till föreslagna val och ställningstaganden framgår av övergripande strategier och mål i kapitel 3. Skälen till planens inriktning är att ortens struktur och regionala läge bör utnyttjas och attrahera såväl boende som företagande. Efterfrågan på bostäder prioriteras, liksom fortsatt satsning på handel och upplevelseattraktioner för en regional marknad.
4. Åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet kan tänkas medföra framgår av inriktningar i kapitel 3 och rekommendationer i kapitel 4 samt detta utlåtande. Vid väsentligt ändrad markanvändning sker planläggning, där konsekvenser utreds enligt metod beskriven i kapitel 6 med dokumenterad miljöbedömning och efter behov även miljökonsekvensbeskrivning.

MEDVERKANDE
TJÄNSTEMAN

Detta utställningsutlåtande har upprättats av planarkitekt Håkan Sylvan.